
PLENUL CONSILIULUI CONCURENȚEI

DECIZIE

**Nr. ASS - 48
din 30.09.2021**

mun. Chișinău

Plenul Consiliului Concurenței,
acționând în temeiul art. 41 al Legii concurenței nr. 183/2012, art. 12 și art. 20 al Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat, Hotărârii Parlamentului privind numirea în funcție a membrilor Plenului Consiliului Concurenței nr. 331 din 30.11.2018,

analizând raportul privind monitorizarea schemei de ajutor de stat existent referitor la scutirea de la plata T.V.A. privind scutirea de T.V.A., fără drept de deducere, aplicată serviciilor medicale, cu excepția celor cosmetice, inclusiv materialele anexate,

A CONSTATAT:

1. În conformitate cu art. 341 din Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, Republica Moldova și-a asumat angajamentul de aliniere a schemelor de ajutor de stat existente la acquis-ul Uniunii Europene în materie de ajutor de stat.
2. Potrivit art. 3 din Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat, ajutor existent este ajutor de stat, respectiv schemă de ajutor de stat sau ajutor individual, care exista înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat (din data de 16.08.2013).
3. În conformitate cu prevederile art. 19 alin. (3) din Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat (în continuare - Legea nr. 139/2012), furnizorul ajutorului de stat urmează să prezinte Consiliului Concurenței toată informația necesară pentru Registrul ajutoarelor de stat.
4. Potrivit prevederilor art. 20 din Legea nr. 139/2012, Consiliul Concurenței are obligația să monitorizeze ajutoarele de stat existente în derulare pentru a verifica respectarea prevederilor actelor juridice în baza cărora acestea au fost acordate. Totodată, în conformitate cu art. 12 din Legea nr. 139/2012, dacă în urma activității de monitorizare a unui ajutor de stat existent Consiliul

Concurenței constată că ajutorul existent nu mai este compatibil cu prezenta lege, acesta îi cere furnizorului să ia măsurile necesare pentru a elimina incompatibilitatea respectivă.

5. De asemenea, unul din obiectivele specifice ale Programului național în domeniul concurenței și ajutorului de stat pentru anii 2017–2020 (aprobat prin Legea nr. 169 din 20.07.2017, publicat în Monitorul Oficial nr. 301-315/533 din 18.08.2017) este reducerea nivelului general al ajutoarelor de stat, astfel încât acest indicator să constituie mai puțin de 1% din PIB.
6. Măsura de sprijin va fi examinată în baza următoarelor acte normative:
  - a) Legea nr. 139 din 15.06.2012 cu privire la ajutorul de stat.
  - b) Codul fiscal nr. 1163 din 24.04.1997.
  - c) Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată.

I. CONTEXTUL MĂSURII

7. Măsura de sprijin este inclusă în lista schemelor de ajutor de stat existent care, în virtutea obligațiilor asumate în Acordul de Asociere RM-UE, urmează a fi aliniată la prevederile acquis-ului Uniunii Europene în materie de ajutor de stat.
8. Măsura de sprijin este acordată în baza prevederilor art. 103 alin. (1) pct. 10) din Codul fiscal, conform căruia se scutesc de la plata T.V.A. fără drept de deducere, serviciile medicale, cu excepția celor cosmetice.
9. În conformitate cu prevederile art. 6 alin. (9) lit. g) din Codul fiscal, scutirea totală sau parțială de la plata impozitelor reprezintă facilitate (înlesnire) fiscală, care este o formă a ajutorului de stat prevăzută de art. 6 alin. (2) din Legea nr. 139/2012.
10. Măsura de sprijin prevede scutirea de T.V.A., fără drept de deducere, la livrarea serviciilor medicale, cu excepția celor cosmetice, iar obiectivul de bază constă în fortificarea sănătății populației, atingerea unor standarde de viață adecvate și crearea condițiilor optime pentru realizarea maximă a potențialului de sănătate a fiecărei persoane pe parcursul întregii vieți.
11. Acest obiectiv social face parte din Politica Națională de Sănătate (PNS), care reprezintă un ansamblu de priorități și direcții de dezvoltare în domeniul sănătății. Proiectul PNS conține 14 capitole, care se referă la următoarele domenii: asigurarea securității economice și sociale, promovarea sănătății și prevenirea bolilor, asigurarea unui început sănătos în viață, menținerea sănătății tinerei generații, fortificarea sănătății vârstnicilor, controlul bolilor cronice necontagioase, crearea unui mediu ambiant sănătos și sigur, alimentarea rațională și activitatea fizică sporită, formarea unei societăți fără tutun, alcool și droguri, garantarea vieții fără traume și violență, asigurarea condițiilor pentru ameliorarea sănătății mintale, controlul bolilor contagioase, obținerea de noi performanțe în Sistemul de ocrotire a sănătății.

II. BENEFICIARII MĂSURII DE SPRIJIN

- 12.În conformitate cu art. 3 al Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat, beneficiar al ajutorului de stat este orice persoană fizică sau juridică independentă, angajată într-o activitate economică ce constă în oferirea de bunuri sau servicii pe o piață.
- 13.Beneficiarii măsurii de sprijin examinate sunt instituții medico-sanitare publice, întreprinderi științifice de producere, centre de medicina intervențională, societăți comerciale și alte întreprinderi care prestează servicii în domeniul sănătății și asistenței sociale conform CAEM Q 86 și 87.
- 14.Cât privește definirea sintagmei *servicii cosmetice*, potrivit Serviciului Fiscal de Stat, opinie expusă în *Monitorul fiscal FISC.md Nr. 2(43)2018*, în vederea identificării serviciilor medicale care se califică drept fiind cosmetice, urmează de condus de prevederile Ordinului Ministerului Sănătății nr. 478 din 15.06.2017 cu privire la aprobarea Algoritmului de diferențiere al competențelor profesionale în domeniul cosmeticii, dermatocosmetologiei, chirurgie plastică, estetică și microchirurgie reconstructivă. Potrivit anexei la ordinul menționat, domeniul de activitate „Cosmetică” se definește drept domeniu non-medical de activitate, care are drept scop întreținerea corpului omenesc prin diverse metode/manopere de îngrijire și înfrumusețare.

III. DESCRIEREA MĂSURII DE SPRIJIN

- 15.Măsura de sprijin prevede scutirea de T.V.A., fără drept de deducere, la livrarea serviciilor medicale cu excepția celor cosmetice.
- 16.Secțiunea Q din CAEM include activitățile privind sănătatea umană și asistența socială. Acestea cuprind o gamă largă de activități, începând cu asistența medicală oferită de personal medical profesionist în spitale și alte facilități, până la activități de îngrijire la domiciliu care implică, totuși, în mare măsură activități de asistență medicală, până la activitățile de asistență socială fără nici o implicare a personalului medico-sanitar.
- 17.Valoarea măsurii de sprijin raportată de către Serviciul Fiscal de Stat pentru perioada anilor 2011-2012 este prezentată în tabelul 1.

Tabelul 1
Valoarea măsurii de sprijin raportată de către Serviciul Fiscal de Stat, mii lei

Nr. ord.	2011	2012
1.	86 700	117 900

Sursa: Formularele de raportare ale ajutoarelor de stat pentru perioada anilor 2011-2012.

18. Urmare a solicitării listei beneficiarilor măsurii respective Serviciul Fiscal de Stat (SFS) a informat că nu ține o evidență per întreprindere care a beneficiat de scutirea de la plata T.V.A. prevăzută în art. 103 alin. (1) pct. 10) din Codul fiscal. Beneficiarii măsurii au fost identificați din baza de date a SFS, iar conform informației din baza de date a SFS, valoarea măsurii de sprijin, acordate în perioada anilor 2013-2020 este prezentată în tabelul 2.

Tabelul 2
Valoarea măsurii de sprijin privind scutirea de la plata TVA pentru perioada 2013-2020

	Secțiune a din Codul CAEM	Denumirea activității	Valoarea activităților scutite de T.V.A. fără drept de deducere conform SFS							
			2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1.	Q8610	Activități de asistență spitalicească	315686327	213109765	217962821	268640723	299223207	190042568	1147568589	1431168069
2.	Q8621	Activități de asistență medicală generală	136124445	150297855	173810989	198907909	221849123	243267051	635979855	679453270
3.	Q8622	Activități de asistență medicală specializată	36687068	38642983	43183596	48223734	63142303	81843762	96395957	97462399
4.	Q8690	Alte activități referitoare la sănătatea umană	33317693	44420428	62077596	62556589	78985976	85123060	99099513	125951401
5.	Q8710	Activități ale centrelor de îngrijire medicală	-	-	-	-	300300	962814	954818	879941
Total valoarea scutirii de T.V.A.			521815533	446471031	497035002	578328955	663500909	601239255	1 97999873	2 334 915 080

Sursa: Baza de date a Serviciului Fiscal de Stat

IV. EVALUAREA MĂSURII DE SPRIJIN PRIN PRISMA EXISTENȚEI AJUTORULUI DE STAT

19. Pentru a constitui ajutor de stat, în sensul Legii nr. 139/2012, măsura de sprijin acordată sub formă de subvenții trebuie să îndeplinească cumulativ cele patru condiții prevăzute la art. 3 din legea menționată:

- a) este acordată de furnizor din resurse de stat sau din resursele unităților administrativ-teritoriale sub orice formă;
- b) conferă beneficiarului un avantaj economic care nu ar fi fost obținut în condiții normale de piață;
- c) este acordată în mod selectiv;
- d) denaturează sau riscă să denatureze concurența.

20. În continuare măsura de sprijin acordată de către Serviciul Fiscal de Stat va fi examinată prin prisma celor 4 condiții stipulate mai sus.

a) este acordată de furnizor din resurse de stat sau din resursele unităților administrativ-teritoriale

21. Acordarea unui avantaj direct sau indirect prin intermediul resurselor de stat și imputabilitatea unei astfel de măsuri în sarcina statului sunt două condiții separate și cumulative pentru existența ajutorului de stat.

22. Ajutorul de stat se exprimă prin transmiterea de bunuri publice către un beneficiar sau prin renunțarea furnizorului la anumite venituri viitoare, certe sau posibile pe care le-ar obține de la un beneficiar. Prin acordarea scutirii de la plata T.V.A., fără drept de deducere, la livrarea serviciilor medicale cu excepția celor cosmetice, statul renunță la veniturile care urmau a fi încasate în buget. Astfel, prin măsura de sprijin examinată are loc renunțarea furnizorului la venituri viitoare pe care le-ar obține de la beneficiar, intenția acordării măsurii fiind imputabilă statului.

23. Ținând cont de faptul că cele 2 condiții sus menționate sunt îndeplinite cumulativ se constată că această măsură întrunește prima condiție prevăzută în art. 3 al Legii nr. 139 din 15.06.2012 cu privire la ajutorul de stat.

Imputabilitatea statului

24. În cazul în care o autoritate publică acordă un avantaj unui beneficiar, măsura este prin definiție imputabilă statului, chiar dacă autoritatea în cauză beneficiază de autonomie juridică față de alte autorități publice. Același lucru este valabil și prin acordarea facilității respective, iar statul renunță la veniturile care urmau a fi încasate în buget, prin urmare măsura de sprijin este acordată din resurse de stat în cazul în care o autoritate publică desemnează un organism privat sau public pentru administrarea unei măsuri care conferă un avantaj.

25. Livrarea serviciilor medicale, cu excepția celor cosmetice reprezintă un fragment al art. 103 alin. (1) pct. 10) din Codul fiscal al Republicii Moldova, care mai prevede și scutirea serviciilor de ambulanță medicală aeriană; materiei prime medicamentoase, materialelor, articolelor, ambalajului primar și secundar utilizate la prepararea și producerea medicamentelor, autorizate de

Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, cu excepția alcoolului etilic, mijloacelor cosmetice, conform listei aprobate de Guvern; scaunelor cu rotile (poziția tarifară 8713), articolelor și aparatelor ortopedice și de protezare (poziția tarifară 9021); biletelor de tratament (inclusiv cele fără cazare) și de odihnă în stațiunile balneoclimaterice, pachetelor de servicii turistice; mijloacelor tehnice folosite exclusiv în scopuri legate de profilaxia dizabilității și reabilitarea persoanelor cu dizabilități.

Transferul de resurse de stat

- 26.** Prin acordarea scutirii de la plata T.V.A., statul renunță la veniturile care urmau a fi încasate în bugetul de stat prin livrarea serviciilor medicale, cu excepția celor cosmetice, respectiv măsura de sprijin examinată poate fi calificată ca transfer de resurse de stat.
- 27.** Luând în considerare îndeplinirea cumulativă a condițiilor menționate mai sus se constată faptul că, măsura dată este acordată din resurse de stat, astfel fiind îndeplinită cumulativ prima condiție, prevăzută în art. 3 al Legii nr. 139 din 15.06.2012 cu privire la ajutorul de stat.

b) conferă beneficiarului un avantaj economic care nu ar fi fost obținut în condiții normale de piață

- 28.** Un avantaj este orice beneficiu economic pe care întreprinderea nu l-ar fi putut obține în condiții normale de piață, și anume în absența intervenției statului. Noțiunea de avantaj include toate situațiile în care întreprinderile sunt scutite de costurile inerente activităților lor economice.
- 29.** Potrivit art. 6 alin. (8) al Codului fiscal, unul din principiile, pe care se bazează taxele și impozitele, este echitatea fiscală. La livrarea bunurilor pe teritoriul Republicii Moldova sunt achitate impozite și taxe de către întreprinderi.
- 30.** Prin scutirea de la plata taxelor la scutirea de la plata T.V.A. fără drept de deducere, la livrarea serviciilor medicale cu excepția celor cosmetice, beneficiarul își micșorează costurile aferente activității sale, pe care în condiții normale de piață ar trebui să le suporte, respectiv a obținut un avantaj economic care nu ar fi fost obținut în condiții normale de piață și, respectiv, a doua condiție se consideră întrunită.

c) este acordată în mod selectiv

- 31.** Pentru a se încadra în domeniul de aplicare a normelor cu privire la ajutorul de stat, o măsură de sprijin trebuie să favorizeze anumite întreprinderi sau producția anumitor bunuri.
- 32.** Potrivit Comunicării Comisiei Europene privind noțiunea de ajutor de stat, astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (2016/C 262/01, pct.132), sistemul de referință reprezintă valoarea de referință de care este evaluat caracterul selectiv al unei măsuri.

33. Calificarea unei norme juridice fiscale drept „selectivă” presupune, într-o primă etapă, identificarea și examinarea prealabilă a regimului fiscal aplicabil pentru măsura în cauză. În acest sens, cota T.V.A. de la care sunt scutiți beneficiarii acestei măsuri, constituie regimul juridic de referință.
34. Prin urmare, nu toate măsurile care favorizează operatorii economici se încadrează în noțiunea de ajutor, ci numai cele care acordă un avantaj în mod selectiv anumitor întreprinderi sau categorii de întreprinderi sau anumitor sectoare economice.
35. Evaluarea selectivității materiale pentru măsurile de reducere a obligațiilor întreprinderilor se efectuează prin intermediul unei analize în trei etape: *Identificarea sistemului de referință; Derogarea de la sistemul de referință; Stabilirea dacă derogarea este justificată de natura sau economia generală a sistemului.*

Identificarea sistemului de referință

36. Potrivit Comunicării Comisiei Europene privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (2016/C 262/01, pct. 132), sistemul de referință reprezintă valoarea de referință față de care este evaluat caracterul selectiv al unei măsuri.
37. Calificarea unei norme juridice fiscale drept „selectivă” presupune, într-o primă etapă, identificarea și examinarea prealabilă a regimului fiscal aplicabil pentru măsura în cauză. În acest sens, cota T.V.A. de la care sunt scutiți beneficiarii acestei măsuri, constituie regimul juridic de referință. La art. 96 lit. a) din Codul fiscal este stabilită cota standard a T.V.A. în valoare de 20%. Astfel, sistemul de referință al T.V.A. reprezintă cota de 20%.

Derogarea de la sistemul de referință

38. La această etapă urmează a fi stabilit dacă măsura de sprijin este susceptibilă să favorizeze anumite întreprinderi sau producția anumitor bunuri, în comparație cu alte întreprinderi care se află într-o situație de fapt și de drept similară, având în vedere obiectivul intrinsec al sistemului de referință.
39. Art. 103 alin. (1) pct. 10) prevede scutirea de la plata T.V.A., fără drept de deducere, a serviciilor medicale, cu excepția celor cosmetice, excepție care prezumă o derogare de la sistemul de referință a taxei respective, astfel fiind întrunită a doua condiție din procesul de determinare a caracterului selectiv al măsurii. Existența unei derogări de la sistemul de referință permite concluzionarea existenței criteriului de derogare de la sistemul de referință.

Derogarea este justificată de natura sau economia generală a sistemului

40. Cu referire la cel de-al treilea criteriu, măsura de sprijin ce constituie o derogare de la sistemul de referință poate fi neselectivă în cazul în care se justifică prin natura sau economia generală a sistemului de referință.

41. La examinarea dacă derogarea este justificată de natura sau economia generală a sistemului, se va ține cont de principiile dreptului statului de a decide asupra politicii economice pe care o consideră cea mai adecvată și, în special, dreptul să distribuie sarcina fiscală după propria considerație și necesitatea respectării principiului echității fiscale, pe care statul este obligat să o garanteze subiecților impunerii cu T.V.A., atunci când decide să folosească o derogare de la cota-standard prevăzută de legislația națională. Astfel, se constată faptul că măsura de sprijin nu întrunește criteriul de selectivitate.
42. T.V.A. este un impozit indirect perceput de la consumatorul final al bunului sau serviciului prestat. Reducerea cotelor sau folosirea scutirilor de la TVA în cazul examinat, are ca scop interesul consumatorului final și încurajarea apelării la serviciile medicale.
43. Scopul facilităților fiscale este sprijinirea unui anumit grup de contribuabili sau a unui anumit tip de activitate, constituind o derogare de la sistemul impozitelor și taxelor de stat, care micșorează veniturile real achitate în buget. Facilitățile fiscale au un efect semnificativ asupra veniturilor statului, alcătuind peste o treime din bugetul public național.
44. Măsura de sprijin analizată de scutire de la T.V.A., fără drept de deducere, a serviciilor medicale cu excepția celor cosmetice este proporțională obiectivului serviciului economic de interes general urmărit de politica statului.
45. Astfel, luând în considerare cele menționate, în situația în care nu este îndeplinită una din condițiile prevăzute la art. 3 din Legea nr. 139/2012, este exclusă posibilitatea existenței ajutorului de stat, respectiv nu este necesară examinarea celorlalte condiții prevăzute de lege și anume distorsionarea mediului concurențial.
46. În concluzie, se constată neîndeplinirea cumulativă a celor patru condiții prevăzute de lege și faptul că, măsura de sprijin acordată în temeiul art. 103 alin. (1) pct. 13) din Codul fiscal, nu constituie ajutor de stat în sensul art. 3 din Legea nr. 139/2012.

V. EXPERTIZA GRUPULUI BĂNCII MONDIALE ȘI EXPERIENȚA UNIUNII EUROPENE

39. Conform art. 340 alin. (1) din Acordul de Asociere RM-UE, ajutoarele de stat se evaluează pe baza criteriilor, care decurg din aplicarea normelor în materie de concurență aplicabile în UE, în special a articolului 107 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și a instrumentelor de interpretare adoptate de instituțiile UE, inclusiv jurisprudența relevantă a Curții de Justiție a Uniunii Europene.
40. Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28.11.2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată, în Titlul IX. *Scutiri*, Capitolul 2. *Scutiri pentru anumite activități de interes general*, art. 132 alin. (1) lit. (b)-(e) inclusiv,

prevede faptul că statele membre scutesc spitalizarea și îngrijirea medicală și activitățile conexe asigurate de organisme de drept public sau, în condiții sociale comparabile celor aplicabile organismelor de drept public, asigurate de spitale, centre de tratament medical sau diagnoză și alte instituții de natură similară recunoscute în mod corespunzător; prestarea de îngrijiri medicale în exercitarea profesiunilor medicale și paramedicale, astfel cum sunt definite de statul membru în cauză; livrarea de organe, sânge și lapte, de proveniență umană; prestarea de servicii efectuată în cadrul profesiei lor de către tehnicienii dentari și livrarea de proteze dentare de către dentiști și tehnicieni dentari.

41. Prevederile Directivei stabilesc posibilitatea de aplicare a cotei reduse, pe când sistemul de impozitare aplicat în Republica Moldova stabilește aplicarea scutirii de T.V.A., fără drept de deducere, aferentă serviciilor invocate. Din punct de vedere al esenței economice, acestea sunt similare, ambele având ca efect reducerea cheltuielilor suportate de beneficiari aferent activității sale. Respectiv, este incorect să calificăm scutirea de la plata T.V.A., fără drept de deducere, în calitate de ajutor de stat, iar aplicarea cotei reduse a T.V.A. să nu fie considerată ajutor de stat, în contextul esenței acesteia în Directiva privind sistemul comun al T.V.A.

42. Art. 132 alin. (1) lit. (b), (c), (d) și (e) din Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28.11.2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată oferă posibilitate statelor membre ale Uniunii Europene să scutească de la plata T.V.A. sau dreptul de a aplica cote reduse ale T.V.A.¹:

Tabelul 3

Îngrijire medicală

Prevederea din Directiva 2006/112/CE	
Tranzacții (servicii) scutite	Cînd aceste tranzacții (servicii) sunt prestate de:
A: Spitalizarea și îngrijirea medicală și activitățile conexe	<ul style="list-style-type: none"> Organisme de drept public sau în condiții sociale comparabile celor aplicabile organismelor de drept public, de asemenea de către: <ul style="list-style-type: none"> Spitale Centre de tratament medical sau diagnoză Alte instituții de natură similară recunoscute în mod corespunzător (Art. 132(1)(b) Directiva T.V.A.)
B: Îngrijire medicală	<ul style="list-style-type: none"> Profesiuni medicale și paramedicale (Art. 132(1)(c) Directiva T.V.A.)
C: Punerea la dispoziție de personal în scopul activităților conform punctului B în scopul asistenței spirituale	<ul style="list-style-type: none"> Instituție religioasă sau filozofică (Art. 132(1)(k) Directiva T.V.A.)
D: Livrarea de organe, sânge și lapte, de proveniență umană	<ul style="list-style-type: none"> Orice persoană (Art. 132(1)(d) Directiva T.V.A.)

¹ https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/vat/eu-vat-rules-topic/exemptions/exemptions-without-right-deduct_en

Tabelul 4

Servicii stomatologice

Prevederea din Directiva 2006/112/CE	
Tranzacții (servicii) scutite	Cînd aceste tranzacții (servicii) sunt prestate de:
A: Serviciile tehnicienilor dentari	• Tehnicienii dentari în cadrul profesiei lor
B: Livrarea de proteze dentare	• Dentiști și tehnicienii dentari (Article 132(1)(e) Directiva T.V.A.)

- 43.** De asemenea Directiva 2006/112/CE, în pct. 7 din Anexa X Partea B *Operațiuni pe care statele membre pot continua să le scutească*, prevede faptul că statele membre pot continua să scutească operațiuni realizate de spitale, nereglementate de art. 132 alin. (1) lit. (b).
- 44.** Potrivit Capitolului 2, Secțiunea 2, art. 98, statele membre pot aplica fie una, fie două cote reduse. Cotele reduse se aplică numai livrărilor de bunuri sau prestărilor de servicii din categoriile prevăzute în anexa III.
- 45.** Conform pct. 17 din Anexa III la Directiva 2006/112/CE, în temeiul art. 98, statele membre ale UE pot aplica cote reduse a T.V.A. serviciilor de îngrijire medicală și dentară și de tratament termal, în măsura în care serviciile respective nu sunt scutite în temeiul art. 132 alin. (1) lit. (b)-(e).
- 46.** În următorul tabel este prezentată informația comparativă estimativă privind compatibilitatea prevederilor din Codul fiscal al Republicii Moldova privind scutirea aplicată în temeiul art. 103 alin. (1) pct. 10), cu prevederile Directivei 2006/112/CE.

Tabelul 5

Prevederea din Codul fiscal	Prevederea din Directiva 2006/112/CE
<p>Articolul 103. Scutirea de T.V.A. (1) Se scutesc de T.V.A. fără drept de deducere: 10) serviciile medicale, cu excepția celor cosmetice, serviciile de ambulanță medicală aeriană; materia primă medicamentoasă, materialele, articolele, ambalajul primar și secundar utilizate la prepararea și producerea medicamentelor, autorizate de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, cu excepția alcoolului etilic, mijloacelor cosmetice, conform listei aprobate de Guvern; scaunele cu roțile (poziția tarifară 8713), articolele și aparatele ortopedice și de protezare (poziția tarifară 9021); biletele de tratament (inclusiv cele fără cazare) și</p>	<p>Articolul 132 (1) Statele membre scutesc următoarele tranzacții: (b) spitalizarea și îngrijirea medicală și activitățile conexe asigurate de organisme de drept public sau, în condiții sociale comparabile celor aplicabile organismelor de drept public, asigurate de spitale, centre de tratament medical sau diagnoză și alte instituții de natură similară recunoscute în mod corespunzător; (c) prestarea de îngrijiri medicale în exercitarea profesiunilor medicale și paramedicale, astfel cum sunt definite de statul membru în cauză; (d) livrarea de organe, sânge și lapte, de proveniență umană;</p>

de odihnă în stațiunile balneoclimaterice, pachetele de servicii turistice; mijloacele tehnice folosite exclusiv în scopuri legate de profilaxia dizabilității și reabilitarea persoanelor cu dizabilități.

(e) prestarea de servicii efectuată în cadrul profesiei lor de către tehnicienii dentari și livrarea de proteze dentare de către dentiști și tehnicienii dentari;

47. Prevederile Directivei 2006/112/CE oferă posibilitate de a scuti de la plata TVA serviciile medicale, care sunt aplicate în Suedia, Marea Britanie, Italia și alte state membre ale UE, informația fiind prezentată în tabelul de mai jos.

Tabelul 6

Cotele aplicate de statele membre ale Uniunii Europene la data de 1 ianuarie 2020

Categoria	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK
Îngrijirile medicale și stomatologice în măsura în care aceste servicii nu sunt scutite în conformitate cu literele (b) la (e) articolul 132 alineatul (1) din	[ex]	[ex]	[ex]	[ex]	[ex]	[ex]	[ex]	[ex]	[ex]	[ex]	25	[ex]	[ex]	[ex]	[ex]	17	[ex]	[ex]	[ex]	20	23	[ex]	19	[ex]	[ex]	[ex]	[ex]	[ex]
	21	20	15		7			13.5	24	21					21				21			6						

[ex] – exceptat.

48. Cotele aplicate de statele membre ale Uniunii Europene prezentate în Tabelul 6 se referă la îngrijirile medicale și stomatologice **în măsura în care aceste servicii nu sunt scutite** în conformitate cu literele (b)-(e), articolul 132, alineatul (1) din Directiva 2006/112/CE. Prin urmare, dacă e să ne referim la practica Curții de Justiție a Uniunii Europene², conchidem că serviciile ce nu sunt scutite în conformitate cu art. 132, alin. (1), lit. (b)-(e), sunt activitățile conexe, care prin natura sa sunt prestări de servicii de îngrijire medicală în exercitarea profesiunilor medicale și paramedicale.

49. Conform Codului fiscal din România, în art. 292, alin. (1), lit. a)-e), sunt prevăzute scutiri de taxa pe valoarea adăugată care se aplică pentru:

- spitalizarea, îngrijirile medicale și operațiunile strâns legate de acestea, desfășurate de unități autorizate pentru astfel de activități, indiferent de forma de organizare, precum: spitale, sanatorii, centre de sănătate rurale sau urbane, dispensare, cabinete și laboratoare medicale, centre de îngrijire medicală și de diagnostic, baze de tratament și recuperare, stații de salvare și alte unități autorizate să desfășoare astfel de activități.

² Cauza C-366/12 *Klinikum Dortmund*

- b) prestările de servicii efectuate în cadrul profesiei lor de către stomatologi și tehnicieni dentari, precum și livrarea de proteze dentare efectuată de stomatologi și de tehnicieni dentari;
- c) prestările de îngrijire și supraveghere efectuate de personal medical și paramedical, conform prevederilor legale aplicabile în materie;
- d) transportul bolnavilor și al persoanelor accidentate, în vehicule special amenajate în acest scop, de către entități autorizate în acest sens;
- e) livrările de organe, sânge și lapte, de proveniență umană.

EXPERIENȚA CURȚII DE JUSTIȚIE A UNIUNII EUROPENE

50. Curtea de Justiție a UE în cel puțin 15 cauze s-a expus referitor la excepțiile prevăzute la art. 132, alin. (1), punctele b și c. Referitor la noțiunea de *îngrijire medicală* Curtea a definit noțiunea de îngrijire medicală scopul principal al căruia este „diagnosticul, tratamentul și, în măsura posibilității, tratarea maladiilor sau a tulburărilor de sănătate”³. De asemenea, sintagma respectivă include măsuri întreprinse în vederea prevenirii, în mod special “...servicii medicale efectuate în scopul protejării, inclusiv menținerii sau restabilirii sănătății umane...”⁴.

51. Referitor la definirea serviciilor care sunt incluse în lista *activităților conexe*, privind art. 132, alin. (1), lit. (b), Curtea s-a expus că doar oferirea în cantități mici a mărfurilor care nu pot fi distinse de prestarea serviciilor de îngrijire, pot fi scutite de aplicarea taxei, deși acest fapt nu se aplică produselor medicamentoase, cu excepția cazului în care aceste medicamente sunt absolut necesare pentru tratamentul medical, neputând fi separate de tratamentul medical⁵.

EVALUAREA MĂSURII DE AJUTOR ÎN CONTEXTUL ALINIERII LA ACQUIS-UL UNIUNII EUROPENE

52. Potrivit Conceptului de rescriere a Codului fiscal și a Codului vamal al Republicii Moldova, obiectivul prioritar al politicii fiscale, în domeniul taxei pe valoarea adăugată și accizelor, precum și în conformitate cu angajamentele asumate prin art.57 și anexa VI din Acordul de Asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană, îl reprezintă transpunerea Directivelor Uniunii Europene în domeniul impozitării indirecte, cum ar fi Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28.11.2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată [...].

53. Potrivit pct. 37 din Cadrul Bugetar pe Termen Mediu pentru perioada 2019-2021, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 851/2018, pe termen mediu se

³ C-45/01 *Dornier* para. 48.

⁴ C-106/05 *L.u.P.* para. 29.

⁵ Cauza C-366/12 *Klinikum Dortmund* para. 33–34.

prevede revizuirea facilităților fiscale și vamale. În acest sens, restricționarea facilităților fiscale aferente T.V.A. urmează a fi concepută să acționeze pe trei căi. Prima direcție va consta în aplicarea cotei standard a T.V.A. pentru o serie de mărfuri și servicii scutite anterior de T.V.A.. A doua direcție presupune aplicarea cotei reduse a T.V.A. în schimbul scutirii de T.V.A., iar a treia direcție prevede reformularea facilităților fiscale, prin restrângerea acestora.

54. Conform pct. 38 scutirile de T.V.A. aferente [...] **serviciilor medicale** [...] urmează a fi examinate și reformulate, în contextul în care prevederile directivelor Uniunii Europene reglementează scutirea de T.V.A. pentru mărfurile și serviciile în cauză sau cota redusă a T.V.A..

CONCLUZII ȘI PROPUNERI

55. Reieșind din constatările expuse, în vederea realizării angajamentelor asumate prin art. 341 al Acordului de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, ratificat prin Legea nr.112/2014 și a obiectivelor stabilite în Programul național în domeniul concurenței și ajutorului de stat pentru anii 2017– 2020, precum și în temeiul art. 39 lit. j), art.41 alin. (1) lit. q) al Legii concurenței nr.183/2012 și art. 3, art. 20 al Legii nr.139/2012 cu privire la ajutorul de stat, Plenul Consiliului Concurenței

DECIDE:

1. Măsura de sprijin acordată în baza art. 103 alin. (1) pct. 10) din Codul fiscal al Republicii Moldova, potrivit căreia se scutesc de T.V.A., fără drept de deducere, serviciile medicale, cu excepția celor cosmetice, nu constituie ajutor de stat în sensul art.3 din Legea nr.139/2012 cu privire la ajutorul de stat.
2. Ministerul Finanțelor și Serviciul Fiscal de Stat vor exclude măsura de sprijin, acordată în baza art. 103 alin. (1) pct. 10) din Codul fiscal al Republicii Moldova, din lista ajutoarelor de stat existente care se raportează anual Consiliului Concurenței.
3. Decizia intră în vigoare la data adoptării și va fi adusă la cunoștința Ministerului Finanțelor și Serviciului Fiscal de Stat.
4. Partea dispozitivă a prezentei decizii va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Vicepreședinte

Ion MAXIM